

VISOKA IN POPULARNA KULTURA

- kultura ima več pomenov, ki so zgodovinsko in kulturno določeni:
- dosežki in izdelki na področju likovne umetnosti, literature, gledališča in glasbe
- kot biološka vrsta ali vzgajanje bioloških vrst

Kultura (pisano z veliko) – kaže na pojmovanje kulture povezano z določeno elitistično pozicijo, ki pravi, da je kultura lahko samo tiste najboljše, najzlahtnejše, pa naj gre za umetniški izdelek, umetnika ali zgolj superioren način obnašanja. V tem smisli kultura ni prostor za vse, temveč je rezerviran za najbolj poduhovljene in ustvarjalne ume, skratka, za tiste, ki so svojega duha domnevno najbolj kultivirali.

- da je danes mogoče govoriti o kulturi kot popularni kulturi, kulturi z malo začetnico, o množični kulturi, o ljudski kulturi in Kulturi z veliko začetnico – NI nekaj NARAVNO DANEGA, temveč je plod objektivnih družbenih okoliščin

Raymond WILLIAMS: The Analysis of Culture

- opredeli tri definicije kulture
- »idealno« = kultura je stanje oz. proces človekove popolnosti, v okviru absolutnih oziroma univerzalnih vrednot (analiza kulture – analiza vrednot, ki sestavljajo brezčasen red oz. so v stalnem odnosu z univerzalnim stanjem človeštva).
- »dokumentarna« = kultura je produkt intelektualnega in umišljenega dela (analiza kulture – kritika, ocenjevanje misli in izkušenj s stališča konvencij, jezika in oblike).
- »družbena« = je določen način življenja, ki izraža določene pomen in vrednote, ne samo v umetnosti in izobraževanju, ampak tudi institucijah in vsakdanjem življenju (analiza kulture – prepoznavanje pomenov in vrednot v določenem načinu življenja)
- obstaja povezava med temi tremi definicijami
- primerna teorija kulture mora vsebovati dejstva, ki jih izpostavljajo te definicije
- pri analiziranju kulture moramo iskati pomen in vrednote, ne samo v umetnosti in intelektualnem delu, ampak tudi v institucijah in oblikah vedenja
- pri analizi moramo upoštevati vse elemente in razmerje med njimi
- vrednote oz. umetniška dela ne moremo preučevati brez referiranja (sklicevanja) na določeno družbo, v kateri so bila ta dela ustvarjena

KULTURNA ZGODOVINA (cultural history) je več kot le vsota določenih zgodovin.

Ključni pojmi pri takšni analizi:

VZOREC (analiza kulture se začne z odkrivanjem značilnih vzorcev in razmerij (odnosov) med njimi, ki včasih razkrijejo nepričakovane identitete in povezanost med doslej ločenimi dejavnostmi)

SOCIALNI KARAKTER = cenjen sistem vedenja in obnašanja

KULTURNI VZOREC = selekcija in konfiguracija interesov in dejavnosti ter njihova ocena

STRUKTURA OBČUTENJA:

- nespremenljiva in natančno določena
- imajo jo vsak posameznik v skupnosti
- funkcionira v najbolj občutljivih in neotipljivih delih naših aktivnosti
- je rezultat vseh elementov v splošni organizaciji
- velikokrat izražena nezavedno
- dejanski življenjski smisel

- omogoča komunikacijo
- ni naučena (vsaka generacija ima svojo strukturo občutenja, vsaka nova generacija reagira na svet na svoj način)
- ko nosilci te strukture umrejo, lahko to strukturo analiziramo na podlagi dokumentarne kulture, ki jo pustijo za sabo (to so pesmi, zgradbe, načini oblačenja)

- analizirati moramo dejavnost v okviru celotne organizacije in ne le kot vsoto posameznih dejavnosti (delov?)

- ločiti moramo 3 stopnje kulture:
  - živeča kultura (living culture) v določenem času in prostoru (dostopna le tistim, ki živijo v tem času in prostoru) oz. kultura, ki jo ljude živijo
  - kulturni artefakti dobe (recorded culture)
  - kultura selektivne tradicije (uradna kultura, ki določa slovence)

- ko določena kultura premine, vendar za njo ostanejo določeni dokumenti o njenem obstoju (posnetki, zapiski), lahko kulturo obdobja natančno preučimo - tako dobimo jasne ideje o njenem kulturnem delu, socialnih karakterjih, splošnih vzorcih aktivnosti, vrednotah in delno tudi o strukturi občutenja

Delovanje selektivne tradicije:

- selekcija se začne s samim obdobjem
- iz celotnega obdobja je izbranih le nekaj dejavnosti, ki jih potem analiziramo, povzamemo in ocenimo
- nihče ne more poznati vseh dejstev določenega obdobja

- določene institucije so odgovorne za ohranjanje tradicije (npr. šole)
- kulturna tradicija ni le selekcija, ampak tudi interpretacija

- dokumentarna analiza kulture vodi vedno do družbene analize, ne glede ali gre za živečo kulturo, preteklo obdobje ali selektivno tradicijo

- pri analizi lahko vidimo da ne najdemo kreativnih dejavnosti le v umetnosti, ampak tudi v družbi, industriji, inženirstvu in novih oblikah institucij

Dominic STRINATI: Mass Culture and Popular Culture

POPULARNA KULTURA

- teorija množične družbe se nanaša na disruptivne posledice procesov kot sta industrializacija in urbanizacija
- ta dva procesa vodita k atomizaciji
- atomizacija:
  - vodi k nastanku atomizirane in anonimne množice, sestavljene iz ljudi, ki delujejo kot atomi
  - ti ljudje niso sposobni ustvarjati pomembnih ali moralnih odnosov med sabo
  - ti ljudje se niso sposobni izražati
  - vedno bolj so prepuščeni sami sebi
  - vedno manj je skupnosti in institucij v katerih bi iskali svojo identiteto in vrednote po katerih bi živeli

- zlom skupnosti in moralnosti vodi do vedno večje izoliranosti in odtujenosti posameznikov
- odnosi, ki jih vzpostavljajo so le finančne in pogodbene narave
- posamezniki so absorbirani v vedno večjo anonimno množico
- s takšnimi ljudmi množični mediji in popularna kultura lažje manipulirajo in jih izkoriščajo (ranljiv, manj odporni)
- elite lahko uporabljajo množične medije za prilizovanje, prepričevanje, manipuliranje in izkoriščanje ljudi
- tisti ki imajo nadzor na institucijami moči, skušajo zadovoljiti okuse množice, z namenom, da jih lahko nadzorujejo

- ljudska kultura je zrasla od spodaj, gre za spontano, avtohtono izražanje ljudi, ki služi le njim samim
- množična kultura pa je vsiljena od zgoraj, narejena je bila s strani tehnikov, ki so jih zaposlili poslovneži, njeno občinstvo so pasivni potrošniki, ki imajo le malo možnosti: ali kupijo izdelek ali ne

MNOŽIČNA KULTURA je popularna kultura, ki je ustvarjena s pomočjo množične proizvodnje in njen edini cilj je edino dobiček, na račun množičnega občinstva

- gre za komercialno kulturo, množično proizvedeno za množične trge
- je standardizirana, ponavljajoča in površna kultura, ki slavi banalne, sentimentalne, neposredne užitke na račun resnih, intelektualnih, poštenih in avtentičnih vrednot
- je kultura, ki ustvarja lastne čustvene odzive, da občinstvu ne bi bilo potrebno uporabljati lastnih možganov
- igra na naše emocije, zaradi tega jo smatrajo kot nekaj slabega

vloga intelektualne avant-garde (elite): izvajanje raziskav, ki pokažejo kakšno je stanje, kakšen je upad literarnih standardov in bralnih zmožnosti / izobraževanje

AMERIKANIZACIJA (19. stoletje): ki vključuje vpliv demokracije in rušenje tradicionalne hierarhije razredov in okusa, omogoča množici da vpliva na politične odločitve

- ameriška popularna kultura uteleša vse kar je slabega pri množični kulturi
- množična kultura izhaja iz masovne proizvodnje in potrošnje
- Ameriko smatramo kot dom množične kulture
- demokratizacija daje moč množicam
- »levelling-down«

Kritika teorije množične družbe:

- da je elitistična (ne upošteva, da je lahko množična kultura lahko razumljena s strani drugih skupin, ne le s strani elite)
- da ne upošteva raznolikosti popularne kulture, ampak jo vidi kot homogeno in standardizirano (popularna kultura je raznolika že zaradi raznolikih uporab in interpretacij s strani različnih skupin, predstavlja tudi skupek različnih žanrov, tekstov, podob in reprezentacij med katerimi se ves čas pojavljajo konflikti, zato je že zaradi tega ne moremo smatrati ko nekaj homogenega in standardiziranega)
- nekateri cenijo le nekatere oblike popularne kulturne, ker ni homogena je ni potrebno konzumirati kot celoto, ampak po delih
- ali nekaj razumemo kot visoko ali popularno kulturo je odvisno od zgodovinskih okoliščin (nekateri smatrajo jazz kot popularno kulturo, nekateri kot umetnost)